

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди»

1. Мета

Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди» (далі – проєкт акта) розроблено з метою схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди та подання його до Секретаріату Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблений на виконання Указу Президента України від 08 листопада 2019 року № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави», Закону України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату» від 29 жовтня 1996 року № 435/96-ВР, та Закону України «Про ратифікацію Паризької угоди» від 14 липня 2016 року № 1469-VIII.

Зміна клімату є однією з глобальних проблем сучасного світового розвитку з потенційно серйозними загрозами для глобальної економіки та міжнародної безпеки внаслідок підвищення прямих і непрямих ризиків, пов'язаних з енергетичною безпекою, забезпеченням продовольством і питною водою, стабільним існуванням екосистем, ризиків для здоров'я і життя людей. Низька здатність країни адаптуватися до проявів зміни клімату, таких як повені, посухи, руйнування берегів і тривалі періоди з аномальною спекою, може призвести до соціальної та економічної нестабільності. За останні десятиліття зміна клімату перетворилася на одну з найбільш гострих проблем світової економіки і політики у контексті вироблення стратегій щодо скорочення викидів парникових газів та переходу до низьковуглецевого розвитку всіх секторів економіки.

Відповідно до Паризької угоди скорочення викидів парникових газів сприятиме утриманню зростання глобальної середньої температури та значно знизить вплив зміни клімату на економічну, екологічну і соціальну сфери.

Формування і подальша реалізація цілісних державних політик у сфері зміни клімату, гармонізованих з міжнародним законодавством, є складним завданням через мультидисциплінарний характер проблеми. Інтегровані рішення щодо скорочення викидів парникових газів та пом'якшення впливу і наслідків зміни клімату необхідно приймати для всіх секторів економіки, включаючи енергетику, промисловість, сільське господарство, транспорт, водне, лісове, житлово-комунальне господарства, а також охорону здоров'я, відтворення та збереження екосистем.

На глобальному рівні вирішення питань, пов'язаних із зміною клімату, а також руйнуванням озонового шару, регулюються Рамковою конвенцією ООН про

зміну клімату, Кіотським протоколом та Паризькою угодою до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Віденською конвенцією про охорону озонного шару та Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озонний шар. Україна є стороною цих міжнародних угод.

У вересні 2015 року на виконання положень Паризької угоди Україна схвалила свій перший Очікуваний національно визначений внесок до глобальної кліматичної угоди розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 року № 980. Відповідно до цього документа Україна взяла на себе зобов'язання не перевищити 60 % викидів парникових газів у 2030 році від рівня 1990 року.

Після підписання та ратифікації Паризької угоди Україною були розроблені та прийняті такі ключові законодавчі та нормативно-правові акти у сфері протидії зміні клімату:

Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 932 та план заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 878, що визначають основні напрями та завдання кліматичної політики України, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян;

Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, затверджена протокольним рішенням Кабінету Міністрів України від 18 липня 2018 року № 28 на виконання пункту 19 статті 4 Паризької угоди, відповідно до якої Україна, усвідомлюючи свою відповідальність за досягнення цілей Паризької угоди та керуючись національними пріоритетами, докладатиме зусиль для досягнення індикативного показника, що до 2050 року становитиме порівняно з 1990 роком 31-34 % викидів парникових газів. Україна планує переглядати свою стратегію принаймні кожні п'ять років, щоб оцінювати прогрес і збільшувати рівень амбітності з урахуванням національних обставин;

Енергетична стратегія України до 2035 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 605, що передбачає досягнення амбітного рівня енергоефективності та відновлювальних джерел енергії до 2035 року;

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) задля створення в Україні системи регулювання відносин у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, що є важливим елементом та

передумовою для застосування ринкових або неринкових механізмів сприяння скороченню викидів парникових газів;

Закон України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» з метою виконання міжнародних зобов'язань України за Віденською конвенцією про охорону озонного шару, Монреальським протоколом до неї та Угоди про асоціацію;

Варто зазначити, що з моменту схвалення Очікуваного національно визначеного внеску України відбулись значні структурні зміни в економіці, а також було переглянуто ряд стратегій, державних програм і планів. Крім того, відповідно до статті 4 Паризької угоди всі країни повинні оновлювати свої національно визначені внески кожні п'ять років (2020, 2025, 2030), вказуючи на прогрес щодо зменшення викидів порівняно з поточним національно визначеним внеском, та відображати найбільш амбіційні цілі з урахуванням національних обставин.

У липні 2020 року Україна на високому політичному рівні підтримала Європейський зелений курс (далі – ЄЗК), метою якого є досягнення нейтральності європейського континенту до 2050 року. Україна заявила, що є невід'ємною частиною реалізації цілей ЄЗК, концепція якого, зокрема, є логічним продовженням міжнародних зусиль у напрямку розвитку низьковуглецевої економіки країни.

Підготовлений Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України проєкт акта дозволить схвалити Другий національно визначений внесок України на виконання вимог Паризької угоди та подати його до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату; інтегрувати екологічні складові до оновлених стратегій розвитку держави; врахувати національні обставини розвитку економіки України при виконанні міжнародних зобов'язань; підвищити імідж України на міжнародній арені та у кліматичних переговорах; а також дозволить залучити додаткові технологічні та фінансові ресурси для модернізації та трансформації економіки на шляху реалізації ЄЗК та пом'якшення впливу і наслідків зміни клімату.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачено схвалення Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди, який міститиме нову ціль України щодо скорочення викидів парникових газів до 2030 року, та подання його до Секретаріату Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату з метою виконання міжнародних зобов'язань за Паризькою угодою.

Другий національно визначений внесок України до Паризької угоди розроблений відповідно до вимог, затверджених Рішенням 4/СМА.1 Конференції Сторін Паризької угоди у м. Катовіце (Польща) у грудні 2018 року та містить такі основні складові:

кількісна оцінка базових даних;

часові рамки імплементації зобов'язань;
 масштаб та сфера впливу;
 процес планування при підготовці документа;
 припущення та методологія розрахунку викидів та поглинання парникових газів;
 амбітність та справедливість внеску з урахування національних умов;
 внесок країни у досягнення цілі Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

4. Правові аспекти

Акти законодавства, які містять правові підстави розроблення проєкту акта:

Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату» від 29 жовтня 1996 року № 435/96-ВР;

Закон України «Про ратифікацію Паризької угоди» від 14 липня 2016 року № 1469-VIII;

Указ Президента України від 08 листопада 2019 року № 837 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;

інші нормативно-правові акти, що діють у цій сфері:

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII;

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII;

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» від 12 грудня 2019 року № 377-IX;

постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2006 року № 554 «Про затвердження Порядку функціонування національної системи оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 880 «Про затвердження переліку видів діяльності, викиди парникових газів в результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 959 «Про затвердження Порядку верифікації звіту оператора про викиди парникових газів»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 960 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 932 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 878 «Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Після схвалення проекту акта передбачається розроблення плану заходів з його реалізації.

Фінансування реалізації Другого національно визначеного внеску буде здійснюватися в межах коштів державного та місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, внесків заінтересованих міжнародних організацій, а також інших джерел, не заборонених законом. Обсяг видатків, необхідних для фінансування відповідних заходів, буде визначатися під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.

Під час розроблення плану заходів відповідно до законодавства буде визначено органи виконавчої влади, відповідальні за здійснення конкретних заходів, строки їх виконання, а також оцінено та обґрунтовано обсяги необхідних фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів та наявності інших джерел, передбачених законодавством.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудова сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

З метою забезпечення громадського обговорення проект акта розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля <https://mepr.gov.ua/>.

Крім того, проект акта буде погоджено на засіданні Міжвідомчої комісії з питань зміни клімату та збереження озонового шару, утвореної відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 року № 879.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, які стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та сприяють забезпеченню права кожного громадянина України на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

У проекті акта відсутні положення, які стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проєкті акта відсутні положення, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Громадська гендерно-правова експертиза не проводилась.

У проєкті акта відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Громадська антикорупційна експертиза не проводилась.

У проєкті акта відсутні положення, які створюють підстави для дискримінації. Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилась.

8. Прогноз результатів

Прийняття проєкту акта дозволить виконати вимоги Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та статті 4 Паризької угоди стосовно оновлення Другого національно визначеного внеску України.

Реалізація проєкту акта матиме позитивний вплив на навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, сприятиме декарбонізації економіки в таких основних секторах, як виробництво електроенергії та тепла, будівництво, промисловість, транспорт і сільське господарство, та досягненню вуглецево-нейтральної економіки до 2060 року.

Реалізація проєкту акта матиме позитивний вплив на стан здоров'я населення або його окремих груп за рахунок покращення якості навколишнього природного середовища.

Реалізація проєкту акта не матиме безпосереднього впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний Залучення до процесу узгодження дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату та збереження озонового шару	Дозволить зміцнити інституційну спроможність та координацію дій органів державної влади щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері зміни клімату та збереження озонового шару

Громадянське суспільство	<p>Позитивний</p> <p>Підвищення спроможності населення та місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади реалізовувати заходи з підвищення стійкості і здатності адаптуватися до пов'язаних з кліматом негативних наслідків, ризиків і стихійних лих</p>	<p>Дозволить стабілізувати і поліпшити стан довкілля, забезпечити збереження природних екосистем та створити природне середовище, екологічно безпечніше для життя і здоров'я населення</p>
Підприємства, установи, організації, що провадять діяльність	<p>Позитивний</p> <p>Залучення секторів та окремих підприємств у досягненні загальнонаціональної цілі щодо скорочення викидів парникових газів</p>	<p>Дозволить залучити додаткове фінансування вуглецеємних секторів та сприяти досягненню низьковуглецевого розвитку держави</p>

**Міністр захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

_____ 2021 р.